

Van Amsterdam naar Gibraltar 4 (slot)

Column *Jacques Grégoire*

Jacques Grégoire is kunstenaar en wandelt voor het tweede deel van zijn kunstproject van Amsterdam naar Gibraltar, in het spoor van de trekvogels naar het zuiden. Voor de Gierzwaluw zet hij zijn observaties op papier van de vogels en alle bijzonderheden die hij tegenkomt op deze reis van een jaar. Het is een kunstwerk, deze tocht langs de Maas, de Saône en de Rhône en vervolgens de kust van de Middellandse Zee, op zoek naar de basis van Europa door onderzoek naar de geomorfologie en de daaruit voortkomende verspreiding van vogels over het continent. Elke dag schetst en aquarelleert hij het veranderende landschap en portretteert hij in inkt de vogelsoorten die hij tegenkomt. Dit is de laatste aflevering van dit deel van de reis.

Het is 6 oktober en ik vertrek vanuit de kustplaats Almeria richting het binnenland. Door de lange en droge zomer staan de rivierbeddingen droog. Het is de makkelijkste manier om je te voet te verplaatsen zonder mensen tegen te komen. De rivier de Andarax staat volledig droog, maar overal staat wel groen, wat vocht in de grond verraadt. Uit dat groen stoot ik een Griel op en ik schiet op goed geluk een foto van deze

bijzondere vogel in de vlucht. Ik had ze gedurende de ochtenduren al wel gehoord, maar ze zien is een extra bonus. De eerste tekenen van de vogeltrek laten zich duidelijk aan de hemel zien door de groepen leeuweriken die naar het zuiden vliegen. In de avond vlak voor zonsondergang komen honderden Bijeneters over, ze dalen even in het dorp, zitten in wat bomen en trekken dan weer door. Met de keuze om via het binnenland, via

De Gierzwaluw

de Sierra Nevada, naar het zuidwesten te gaan vermijd ik honderden vierkante kilometers met plastic bedekte kassen langs de kust waar groente en fruit onder worden geteeld. Er is werkelijk geen normaal stukje grond meer ten westen van Almeria. In het binnenland is het beter, droog, maar het ziet er wel natuurlijker uit. De noordzijde van de heuvels en bergen is hier net iets groener dan de west- en zuidzijde. Aan de groene kant zie je leuke vogelsoorten zoals de Kleine Zwartkop, Slechtvalk, Steenarend, Rode Patrijs, Boom- en Kuifleeuwrik. Twee nieuwe soorten zijn de Blonde en de Zwarte Tapuit. De wandeling voert langzaam de bergen in, terwijl ik nog steeds alleen door droge rivierbeddingen loop. Ik heb later gehoord dat deze droge paden enkele maanden daarna veranderen in wilde, alles verwoestende stromen

waarbij meerdere doden zijn gevallen. Het is een land van extreme weersomstandigheden. Hoe hoger in de bergen waarbij de temperatuur steeds aangenameer wordt, hoe meer groen en begroeiing te zien is. Gemiddeld zie ik nu twintig tot dertig vogelsoorten per dag. De Hop is er weer, maar ook de Alpenkraai. De dorpjes waar ik langskom maken zich op voor de jaarlijkse stierengevechten. Iedereen loopt zenuwachtig en volledig uitgedost door de met vlaggen versierde straatjes. Uit de kerk wordt een Mariabeeld gedragen om even te laten luchten. Het volk volgt de optocht en heeft geen tijd om te kijken of te luisteren naar de honderden Gierzwaluwen die rond de daken van het dorp vliegen. Buiten het dorp slaat een Havik een Zwarte Spreeuw. Het geluid van de Cetti's Zanger klinkt uit het riet en de Groene en Grote Bonte

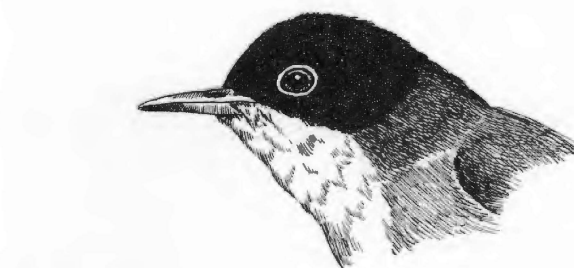

Specht laten zich horen in het bos aan de overzijde van het dal. Zo dor en droog als het aan de kust is, zo groen en vochtig is het inmiddels boven in de bergen. Ik loop door een pas op 1300 meter hoogte en direct erachter zie ik een lichtgroen stuwmeer. Rotszwaluwen vliegen op een meter afstand van me langs de witte stenen. Vanuit Granada waar ik een paar dagen pauze houd vertrek ik weer naar de kust richting Malaga. Het weer is omgeslagen en er zijn tropische regenbuien. De paden en wegen veranderen in riviertjes maar zijn een uur na de bui weer droog. Door het dichte groen is het moeilijk vogels kijken, maar Putters hoor ik in ieder geval de hele dag. Naast het vliegveld van Malaga bevindt zich een natuurpark waar Flamingo's, Bonte Strandlopers, de Rosse Grutto en andere steltlopers en de Dwergarend vliegen. Geluidsopnames zijn niet mogelijk vanwege het verkeer op de snelweg en telkens stijgende vliegtuigen, maar de vogels trekken er zich niet veel van aan. Het laatste gedeelte van Malaga naar Gibraltar loop ik langs de Middellandse Zee met af en

toe een uitstapje naar het binnenland. De aantallen vogels nemen zienderogen af. De verscheidenheid ook. Soms gaan er uren voorbij waarin ik nauwelijks een vogel zie. Wanneer er weer een klein stukje wetland is schieten de soorten weer omhoog en zie ik Geelpootmeeuw, Koereiger, Zwarte Roodstaart, Audouins Meeuw en Kuifaalscholver. Vroeg in de ochtend zie ik de jagers de heuvels langs de kust intrekken om de vogels op de trek neer te schieten. Het is een wonder dat er nog vogels langskomen uit het noorden waar al gedurende vijftig jaar drie keer per jaar alle gewassen worden bespoten om alle insecten te doden. Het is een wonder dat er nog vogels zijn die ergens iets te eten hebben kunnen vinden. Voor deze jagers is die kennis niet nodig, zij zijn al generatie op generatie bezig de vogels tijdens de trek te schieten en zien misschien wel minder vogels, maar ze zien ze nog wel. Ik heb voor deze route gekozen om de vogels langs de vliegroute te volgen van Amsterdam via de rivier de Maas, Saône en Rhône en uiteindelijk de Middellandse Zee naar Gibraltar. Wanneer ik meer naar het

De Gierzwaluw

Kleine Zwartkap

westen door het binnenland van Spanje was gegaan had ik veel meer en andere soorten vogels gezien. Maar het was een keuze om het zo te doen en een bevestiging dat er in ieder geval minder soorten zijn en dat de natuurparken zoals de Camargue en de Ebro-delta een farce zijn. Op papier klopt het wel, in werkelijkheid is het niet meer bijzonder. Met de laatste twee dagen wandelen en een tocht door het boeven- en drugsstadje La Linea de la Concepcion eindigt deze reis boven op de berg van

Gibraltar waar ik een mooi uitzicht heb op de zee. Boven me cirkelen honderden Slangenarenden, een mooi afscheid van een lange, bijzondere tocht die me veel inzichten heeft gegeven over de stand van de natuur in dit gedeelte van Europa. Heftig en ook wel ontluisterend. Er staat ons nog heel veel werk te wachten om de natuur en de vogels van Europa te beschermen, te beginnen met educatie.

Door kennis te delen kunnen we een verschil maken.